

Posudek oponenta doktorské disertační práce

Název: **Ekonomická a právní argumentace v soutěžně právních rozhodnutích**

Jméno: **Pavlína Hubková**

I. K práci a jejím cílům obecně

Prolínání práva a ekonomie je pro soutěžní politiku příznačné, a zaměřit se na to, jak k užívání ekonomických argumentů přistupuje Soudní dvůr, je tedy velmi přínosné a v zásadě stále aktuální, zejména v České republice, kde je těmto otázkám věnováno jen minimum pozornosti. Téma práce tedy pokládám za dobře zvolené a přínosné.

Doktorandka si v práci klade dvojí cíl, a to „odhalit a konceptualizovat ekonomické argumenty používané Soudním dvorem EU v soutěžněprávní judikatuře“ a „ohodnotit praxi SDEU ve vybraných oblastech [...] s ohledem na konstrukci ekonomických argumentů“ (str. 13); jedná se o poměrně ambiciózní cíl, se kterým ale ne zcela koresponduje hlavní výzkumná otázka, kterou je „jak se ekonomie [...] odráží v soutěžněprávní judikatuře Soudního dvora Evropské unie“ (str. 25), jakkoliv je tato poněkud nepřehledně rozčleněna na 14 otázek dílčích. Tento cíl nicméně, až na některé níže uvedené výhrady, pokládám za naplněný.

Doktorandka se až nezvykle pečlivě, na téměř pěti stránkách, věnuje metodologii práce, čímž prokazuje její promyšlenost i pečlivost zpracování. Přesto se však nemohu zbavit dojmu, že téma zpracovává poněkud odlišně, než jak předepisuje v úvodní kapitole (srov. níže).

Při hodnocení cílů práce a způsobu jejího zpracování překvapí, že není usazena v čase. Zásadní změnu v prosazování soutěžního práva představoval tzv. více ekonomický (*more economic*) přístup, resp. přístup zaměřený na posouzení účinků jednání (*effects-based*). Práci s ekonomickými argumenty nejen u SD EU, ale i u Komise před a po této koncepční změně je přitom obtížné srovnávat, protože vycházela ze zcela jiných východisek. Doktorandka však tuto skutečnost příliš nezohledňuje, více ekonomický přístup zmiňuje jen zcela okrajově (str. 56) a

vychází z toho, že „množství ekonomie se měřit nedá“ (str. 56).¹ Práce se tak soustředí na vývoj přístupu Soudního dvora k pěti konkrétním praktikám a na soulad tohoto přístupu s ekonomickou teorií (což je konec konců primární účel „nosné“ čtvrté kapitoly a podkapitoly 3.2, srov. str. 30), což však vede k již předem zřejmému závěru, že současné praxe se ekonomické teorii přibližuje podstatně více, než tomu bylo v minulosti; např. ve vztahu k cenové diskriminaci tak uvádí, že „starší přístup SDEU k otázce cenové diskriminace byl vcelku nevyrovnaný a nedostatečný“ (str. 108), zatímco „postupem času soudy překlenuly mezeru, která po určitou dobu zela mezi ekonomickým a právním pojetím cenové diskriminace“ (str. 119). Práce se tak – logicky a správně – fakticky soustředí právě na otázku, zda byla tato „mezera překlenuta“.

Současně, jakkoliv se práce podle svého názvu zaměřuje na „soutěžně právní rozhodnutí“ obecně, její skutečný rozsah je významně užší. Doktorandka sama deklaruje, že se zaměří jen na soudní rozhodnutí, a z nich jen na ty týkající se zneužívání dominance, a vysvětluje, proč zvolila právě tuto oblast.² Volba právě této konkrétní praktiky je srozumitelná, stranou pozornosti však zůstávají některé obecné koncepty, zejména vymezování relevantních trhů, pro které je práce s ekonomickými argumenty rovněž příznačná.

II. Ke struktuře práce

Práce je strukturována logicky a přehledně; doktorandka zvolenou strukturu pečlivě zdůvodňuje (str. 24 a násl.) a pokud bych někdy osobně volil strukturu poněkud odlišnou (srov. níže), nejedná se o nedostatek posuzované práce.

Po pečlivě zpracovaném úvodu (Kapitola 1, 23 stran) a úvodní kapitole týkající se ekonomické argumentace (Kapitola 2, 28 stran) následují hlavní kapitoly věnované konceptualizaci ekonomických argumentů (Kapitola 3, 34 stran) a vybraných typů protisoutěžních praktik (Kapitola 4, 68 str.). Pouze k třetí kapitole mám dílčí výhrady. Jedná se o dvě spolu prakticky nesouvisející podkapitoly, jednu věnovanou kategorizaci ekonomických argumentů (Podkapitola 3.1), jednu, představující její podstatně větší část, některým konkrétním praktikám (Podkapitola 3.2); pokládal bych za logičtější, kdyby byla první podkapitola přiřčena ke kapitole druhé (a integrována s Podkapitolou 2.3) a druhá podkapitola ke kapitole čtvrté, zdůvodnění doktorandky však respektuji.

¹ Na str. 163 se nicméně uvádí, že „se zvýšila intenzita ekonomických argumentů“.

² Nesouhlasím s tvrzením, že „oblast koncentrací [...] nevzbuzuj[e] z pohledu ekonomického tolik kontroverzí“ (str. 19), právě ex ante kontrola a predikce budoucího vývoje trhu jsou podle mého názoru s ekonomikou spjaté nejtěsněji, vzhledem k omezenému množství věcí, které v této oblasti řeší Soudní dvůr, je však volba doktorandky logická.

III. K formální stránce práce

Práce je zpracována pečlivě a autorka používá srozumitelný styl, odpovídající tomuto druhu práce.³

Za pozornost stojí důsledné užití české terminologie i v situacích, kdy je v praxi obvyklejší užívat anglicismy (např. *dobyvatelnost trhu*, str. 148). Překvapí proto užití slova „administrabilita“, a to dokonce i v názvu jedné podkapitoly (Podkapitola 4.3); autorka sice tento pojem vysvětluje (str. 127), mám však za to, že mohla najít i přiléhavější český výraz.

Pokud jde o podklady práce, vychází z impozantního množství prakticky výhradně zahraniční literatury (165 publikací); s tím kontrastuje omezenější práce s judikaturou (19 rozsudků Soudního dvora a 10 Tribunálu), autorka však svůj přístup srozumitelně zdůvodňuje.

K formální stránce práce tedy nemám výhrad.

IV. K obsahu práce

Pokud jde o obsah práce, některým otázkám mohla být podle mého názoru věnována větší a některým naopak menší pozornost (srov. níže), v zásadě k němu však nemám výhrad a hodnotím jej velmi pozitivně.

Více pozornosti mohlo být podle mého názoru věnováno podkapitole 2.1, která na jednu stranu poněkud nadbytečně hovoří o povaze ekonomie jako společenské vědy, současně „naťukává“ otázku cílů soutěžního práva (která by sama vydala na dizertační práci) a končí poněkud triviálním závěrem, že *„[p]ro správné fungování a používání soutěžního práva je [...] stěžejní efektivní integrace ekonomických poznatků do právních pravidel“* (str. 39).

Prvním „pilířem“ práce by měla být kategorizace ekonomických argumentů. Závěry autorky pokládám za praktické a přínosné, je však zjevné, že uvažuje o jejich využití v oblasti posuzování zneužívání dominance; pokládal bych za přínosné podrobnější zdůvodnění, jak mohou být tyto kategorie argumentů uplatněny i v jiných oblastech, zejména při vymezování relevantních trhů.

Pokud jde o druhý „pilíř“, tedy o analýzu jednotlivých praktik, nemám k závěrům autorky připomínek. Ojediněle však naráží na zásadní otázky, které jen nastíní, aniž by se jim mohla podrobněji věnovat, např. otázku úmyslu v souvislosti se zneužitím dominance (srov. zejm. str. 135).

Za podrobnější analýzu by podle mého názoru stála i otázka mezí soudního přezkumu; v úvodu hovoří ve vztahu k ekonomickým otázkám o jeho omezenosti (str. 52), v závěru již však tento závěr relativizuje (str. 165).

³ K poněkud „hovorovému“ stylu sklouzává jen naprosto výjimečně, např. když uvádí, že zůstává „spousta“ nevyřešených otázek (str. 147). Ojedinělé jsou i gramatické nepřesnosti, např. na str. 159 („*Druhý důsledek se jedná [...]*“).

V. Závěr

Posuzovanou práci pokládám za velmi kvalitní a výše uvedené výhrady míním spíše jako podnět pro další výzkum v této oblasti. Práci proto doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

Michal Petr
V Olomouci dne 20. srpna 2018